

ילדה קטנה הולכת ל"בולשוי"

סיפרה אינסה אלכסנדרוביץ'
לרון בני ישראל וג'ורא מנור

המתנה בפרוודור למשרדו של מנהל בית-הספר. המנהל שמע את הסיפור, שאינסה נאלצה לספר אותו בוקר של סתיו רוסי מושלג כמה וכמה פעמים, עד שידעה אותו ממש בעל-פה, חייך, הזיז ערימת ניירות שעל מכתבתו הגדולה, והושיב את הילדה על גבי השולחן.

"תראי לי את כף הרגל, אינסה." - אמר.

הילדה חלצה את נעליה ופשטה את גרבי הצמר העבים, המגינים מפני הקור. המנהל לקח את כף רגלה בידיו. כשראה שאינסה מסוגלת לקמר את כף רגלה כאחת הרקדניות המנוסות, חייך והזמין אותה לבדיקות קפדניות. מה לא בחנו הבחנים! רופא בדק את גווה, את מבנה העצמות; בחינה אחרת נועדה לבדוק אם היא מוזיקאלית, היא נתבקשה לעשות אימפרוביזציה בתנועה לפי מקצבים שונים, של ואלט ושל פולקה.

לבסוף אמרו לה: בסדר, אבל עכשיו שנת הלימודים בעיצומה, תבואו שנית בסוף הקיץ. אינסה התאמנה כל החורף בהדרכת אימה. ודווקא לקראת החופש הגדול, ממש לפני שאמורה היתה להתייצב בבית ה"בולשוי", כתלמידה מן המניין, ממש להכעיס, חלתה בשנית, ובבית-החולים גילחו את כל שיער ראשה. וכשהגיע מועד תחילת הלימודים בבית-הספר לבאלט, היה ראשה מגולח ורק שיער קצר, קצר כיסה אותו. לכן חבשה תמיד מטפחת, וכך, חוששת ונרגשת הגיעה לבית-הספר כמה שבועות אחרי תחילת שנת הלימודים.

המפקחת הוליכה אותה דרך הפרוודורים, פתחה דלת והכניסה אותה לשיעור. המורה היתה יליזבתה גרט, רקדנית מפורסמת בעולם בנעוריה, אז מורה בכירה בבית-הספר.

גרט הביטה בילדה עם המטפחת ואמרה: "מי הוא הדוֹרוֹק הזה?"

והעבודה הקשה החלה. בבקרים הלכה אינסה לכיתות הרגילות שבבית ה"בולשוי", מקום שם למדו הילדים חשבון, ספרות, דקדוק רוסי, גאוגרפיה ושאר מקצועות, ממש כמו כל ילד אחר. ועם גמר הלימודים הרגילים החלו אימוני הריקוד.

אחרי גמר הלימודים הרגילים מהרו הילדים להחליף בגדים ולרוץ בפרוודורים אל אולמות הבאלט, שרצפתם עץ מבריק, מראות גדולות בקירותיהם ובאר מעץ לאורך קירותיהם הבהירים, המקושטים בגילופים, בסגנון שהיה מקובל פעם, וחיכו בקוצר רוח למורה.

"בולשוי" - ברוסית פירושו "גדול". זהו שמו של תיאטרון במוסקווה, המשמש ביתה של אחת מלהקות הבאלט הנודעות ביותר בעולם. כמעט כל רקדני הבולשוי הם בוגרי בית-הספר, שאף הוא מכונה "בולשוי", הפועל בכפיפה אחת עם הלהקה המפורסמת.

כשהגיעה אינסה, שעוד לא מלאו לה אפילו 9 שנים, עם אימה לשערי הבניין הגדול, הישן, קידם את פניהן שוער רחב גרם ולבוש מדי-שרד חמורים.

"בקר טוב!" - אמרה הילדה שחורת השיער - "האם כאן זה בית הספר לבאלט?"

"כן, כאן זה בית הספר לבאלט של הבולשוי" - אמר השוער - "ומה רצונכן?", ופנה אל האם, לברר מה מטרת הביקור.

"אני רוצה להיות רקדנית." - אמרה הילדה.

"בתך מבקשת להתקבל לבית-הספר שלנו" - אישר האיש במדים.

האם לא ענתה, והראתה בידיה על בתה.

"אמא שלי לא שומעת." - הסבירה לו הילדה. היא היתה מורגלת בשיחות כגון אלה, כי מגיל צעיר היתה לפה להוריה, שניהם חרשים. כל פעם שנאלץ אחד ההורים לסור למשרד ממשלתי, היתה אינסה הדוברת, המתרגמת את דברי ההורים הנאמרים בשפת-הידיים של החרשים לשפת השומעים.

מגיל שש, כאשר ראתה לראשונה את הבאלט "הפרג האדום", המספר על מאבקם של הסינים לשחרור מעול כובשים זרים, חלמה על ריקוד והחליטה שהיא תהיה באלרינה, ממש כמו רקדניות הבולשוי. בבית איש לא היה נדהם או מופתע מהחלטה זו, כי אמה של אינסה היתה בצעירותה רקדנית ושחקנית בתיאטרון של חרשים וגם אביה היה קרוב לענייני אמנות. הוא היה צייר דיוקנאות, וכאשר הביעה בתו את משאלת לב להיות רקדנית, בנה לה במו ידיו "באר" לאורך הקיר בביתם, כדי שתוכל להתאמן בהדרכת אימה.

שלג ירד ברחוב. כפתורי המתכת במעילו של השוער נצצו. הילדה ואימה תלו בו עיניים. "נו. נראה מה אפשר לעשות" - הרהר בקול השוער, והורה להן בידו ללכת אחריו. מן השער הגיעו למשרד, לאחת המפקחות של בית-הספר. ושוב סיפרה הילדה מה מבקשות היא ואימה בבנין הגדול. המפקחת העבירה אותן לידיה של מזכירה ולבסוף הוזמנו לאחד

היתה שולפת נקניק או כמה גזרים, ומחלקת לתלמידים. כדי להתאמן היטב, צריך לאכול, שיהיה כוח ומרץ.

“עניין הגזר נעשה חשוב לנו מאוד.” – מספרת אינסה – “ממש האמנו שמי שרוצה לעשות פירואטים יפים, צריך לאכול גזר. וקשה היה להשיג ירקות טריים. עד כדי כך האמנו בהשפעתו של הגזר על המחול שלנו, שהיינו גונבים גזר בשוק...” היא נזכרת. מוריה של אינסה גילו בה נטיה להוראה. עוד לפני שסיימה את שנות לימודיה ב”בולשווי” כבר הטילו עליה משימות־הדרכה. ומאז היא מקדישה את כל תשומת לבה לפדגוגיה של המחול. כאשר עמדה בבחינות הגמר של בית־הספר קיבלה תעודה, ונשלחה לעבוד כמורה באחת הערים הגדולות. אחר כך חזרה למוסקווה להשתלמות בבית־הספר בו בילתה את שנות נעוריה. ומאז עלתה ארצה היא ממשיכה ללמד באלט, ונזכרת לעיתים באותה ילדה קטנה שהלכה יד ביד עם אימה בשלג לבית הגדול האפור, בליזבתה גרט, מורתה הקפדנית, רשרוש שמלתה וריח הבושם שלה, ביחוד כאשר מופיעה איזו ילדה קטנה ואומרת לה “אני רוצה להיות רקדנית.” □

ועוד לפני שיליזבתה גרט היתה נכנסת לכיתה כבר חשו התלמידים בנוכחותה: ענן של הבושם האהוב עליה, “שאנל 5” ורשרוש שמלותיה בישרו על בואה עוד בטרם נראתה לעין.

תשע שנים נמשכים הלימודים בבית־הספר של ה”בולשווי”. לכל כיתה תלבושת מיוחדת לה. בשנים הראשונות הצאית קצרצרה, בהירה. אחר כך בא תור ה”חיטון” השחור, מין גלימה קצרה הדומה לתלבושת עתיקה, נעליים שחורות וגרביים קצרים לבנות. הבנים לובשים תחילה מכנסי התעמלות שחורים וגופיות לבנות. בכיתות הראשונות נועלים נעליים באלט רכות, ואחר כך עוברות הבנות לנעלי־אצבעות ללא סוליה ורק לבסוף לנעלי־אצבעות ממש. אבל עד שהגיעה אינסה לשלבים המתקדמים, פרצה מלחמת העולם השנייה, ובית הספר כולו נדד אל תוך הארץ הענקית, הרחק ממוסקווה, הרחק מצבאות הגרמנים שפלו לברית־המועצות. המורים נדדו עם חניכיהם, וגם בתנאי גלות ורעב נמשכו הלימודים ככל שניתן. המזונות היו בקיצוב, בשל המלחמה. הילדים והמורים נאלצו לא פעם ללכת לישון על קיבה ריקה. יליזבתה גרט היתה מופיעה לשיעור וסל בידיה. מן הסל

אינסה אלכסנדרוביץ' כמורה בשנת 1958.

אינסה אלכסנדרוביץ' כתלמידה בבית־הספר של ה”בולשווי”.

